

Reguleringsordningen i det offentlige aftalesystem

Fakta

Jesper Due, Jørgen Steen Madsen og Nana Wesley Hansen

Formålet med reguleringsordningen er at sikre en tilnærmelsesvis parallel lønudvikling i den private og den offentlige sektor. Derved kan det sikres, at de offentligt ansatte lønmæssigt følger med udviklingen i den private sektor, samtidig med at det offentlige arbejdsmarked ikke bliver lønførende. Den nuværende reguleringsordning blev aftalt ved overenskomstforhandlingerne i 1983 og er således med flere ændringer i beregningsgrundlaget undervejs mere end 25 år gammel.

Hovedprincippet er, at lønnen reguleres med 80 pct. af forskellen mellem de konstaterede lønstigninger i den private og den offentlige sektor. Ordningen er opdelt i de to hovedområder med kommuner og regioner på den ene side og staten på den anden side, men principperne på de to områder er stort set identiske.

Reguleringen foretages en gang årligt – tidsmæssigt forskudt af hensyn til mulighederne for statistisk at opgøre de faktiske lønstigninger. En udmøntning (negativ eller positiv) beregnes på det regionale og kommunale område på basis af et gennemsnit af stigningstaksten i løn over 4 kvartaler. På det statslige område beregnes på basis af lønudviklingen fra august til august måned. Hvis der eksempelvis i den private sektor har været en lønstigning på 4 pct., mens lønudviklingen i den kommunale/regionale sektor er steget 3 pct., får de kommunalt og regionalt ansatte en regulering på 80 pct. af den ene procent, dvs. 0,8 pct. Hermed bliver den samlede lønstigning i regioner og kommuner på 3,8 pct. – svarende til 95 pct. af lønstigningen i den private sektor. Jo større lønforskellen er mellem den private og den offentlige sektor, desto større virkning vil det få, at reguleringsordningen holder sig til de 80 pct.

Udmøntningen sker som regel pr. 1. april på det statslige område og pr. 1. oktober på det kommunale/regionale område (efter 2005). Udmøntningen bruges som oftest til at forøge de generelle lønstigninger, men kan også bruges til andre ting såsom at udbygge den lokale løndannelse.

Tabel 1: Faktisk udmøntning fra reguleringsordningen (OK-99, OK-02, OK-05, OK-08) det kommunale/regionale område

	Udmøntning fra reguleringsordningen	- heraf til generelle lønstigninger	- heraf til øvrige formål (fx forlodsfinansiering af ny løndannelse)
1.4.1999	0,70 %	0,47 %	0,23 %
1.4.2000	0,66 %	0,09 %	0,57 %
1.4.2001	0,79 %	0,19 %	0,60 %
1.4.2002	1,21 %	0,96 %	0,25 %
1.4.2003	2,13 %	0,86 %	1,27 %
1.4.2004	0,69 %	0,67 %	0,02 %
1.1.2006	0,70 %	0,70 %	-
1.10.2006	1,00 %	1,00 %	-
1.10.2007	0,41 %	0,41 %	-
1.10.2008	1,47 %	1,47 %	-
1.10.2009 ¹⁾	KL: 0,48% RLTN: 0,47%	KL: 0,48% RLTN: 0,47%	-
1.4.2010 ²⁾	KL: - 0,32% RLTN: - 0,32%	KL: - 0,32% RLTN: - 0,32%	-
1.10.2010 ²⁾	-	-	-

1) En senere korrektion fra Danmarks Statistik på 0,08% på KL-området og 0,07% på RLTN-området indgår i beregningen af restafregningen til OK-11 – jf. note 2 herunder.

2) Der henvises til protokollaterne indgået med hhv. KL og RLTN 15. december 2009 om forventet negativ udmøntning af reguleringsordningen. Der henstår samlet minus 1,23% på KLs område og minus 1,24% på RLTN's område til afregning ved OK-11.

Kilde: KTO's hjemmeside www.kto.dk

Negativ udmøntning til det offentlige i 2010

I de seneste tiår har lønforskellene mellem det private og det offentlige arbejdsmarked været relativt begrænsede, og som oftest har det private været lønførende. Med udgangspunkt i den danske højkonjunktur og en politisering af overenskomstforhandlingerne frem til OK 2008 blev lønkravet imidlertid helt centralt. Ved OK 2008 aftalte man sig således ved de store forlig frem til lønstigninger, der svarede til samme niveau, som det man havde oplevet på det private arbejdsmarked i løbet af højkonjunktoren. Den globale finansielle krise, som slog igennem allerede kort tid efter afslutningen af OK 2008 bremsede imidlertid lønstigningstaksten i det private og som følge heraf har lønstigningstaksten på det offentlige oversteget den i det private, og der har derfor været meget diskussion om at de offentlige lønmodtagere "skylder" penge frem til OK 2011. Se bilag nederst over lønudviklingen 2005-2010.

Ved OK 2008 skønnede man godt nok på det kommunale/regionale område at den aftalte lønstigning ville have en lille negativ udmøntning i 2009 men ellers forventede man en positiv udmøntning. Realiteten af reguleringsordningerne blev imidlertid en anden, som man kan se ud af nedenstående tabel.

Tabel 2: Oversigt over forventet og reel udmøntning fra reguleringsordningen på henholdsvis det statslige og kommunale/regionale område i 2009 og 2010

	<i>Stat</i> <i>1.04.2009</i>	<i>Kommune</i> <i>1.10.2009</i>	<i>Region</i> <i>1.10.2009</i>	<i>Stat</i> <i>1.04.2010</i>	<i>Kommune</i> <i>1.10.2010</i>	<i>Region</i> <i>1.10.2010</i>
<i>Forventet udmøntning i marts 2008</i>	0,25 %	-0,13 %	-0,13 %	0,04 %	0,57 %	0,57 %
Reel udmøntning	0,03 %	0,48 %	0,47 %	-1,14 %	ingen	ingen

Kilde: Tal oplyst af KTO og Personalestyrelsen

På det statslige område oplevede man en meget moderat positiv udmøntning fra reguleringsordningen pr. 1. april 2009. Ved udmøntningen i april 2010 var der imidlertid tale om en negativ udmøntning på -1,14 %, som blev fratrukket de ellers aftalte generelle lønstigninger, hvorved de statsansatte oplevede en mere moderat samlet lønregulering. Staten forventer yderligere en negativ udmøntning pr. 1. april 2011 i omegnen af -1,5 %, som vil skulle betales med eventuelle generelle lønstigninger ved OK 2011 såfremt reguleringsordningen fastholdes.

På det regionale og kommunale område kom de aftalte generelle lønstigninger pr. 1. april 2008 først sent til udbetaling til en række organisationer på grund af konflikten på det offentlige aftaleområde, og derfor viste udmøntningen i 2009 sig at være positiv. Den finansielle krise vendte dog lønudviklingen på det private, og på den baggrund blev udmøntningen fra reguleringsordningen på det kommunale og regionale område negativ i oktober 2010. Da der ikke var aftalt nogen lønstigninger pr. samme dato, var der ikke noget at modregne i, og det kunne have betydet, at man skulle have sat de offentlige ansatte ned i løn på det kommunale og regionale område. Dette har hverken lønmodtagerorganisationerne eller arbejdsgiverne fundet formålsmæssigt, og derfor aftalte man sig frem til en anden løsning i slutningen af 2009. For det første besluttede man, at de offentligt ansatte på det kommunale og regionale område ikke skulle reguleres med de ellers aftalte procentsatser i løn pr. 1.4.2010. Mere præcist nedsatte man udmøntningen med 0,32 % for lønningerne i kommuner og regioner. For det andet blev det besluttet, at man skulle betale det resterende af regningen ved de kommende OK 2011 forhandlinger. Ifølge beregningerne drejer det sig om -1,23 % for det kommunale område og -1,24 % for det regionale område, som skal hentes ved evt. nye aftalte lønstigninger pr. 1. april 2011. Forventningen er, at der således vil blive tale om en meget snæver lønramme og måske endda 0 % i lønstigning i overenskomstperiodens første år.

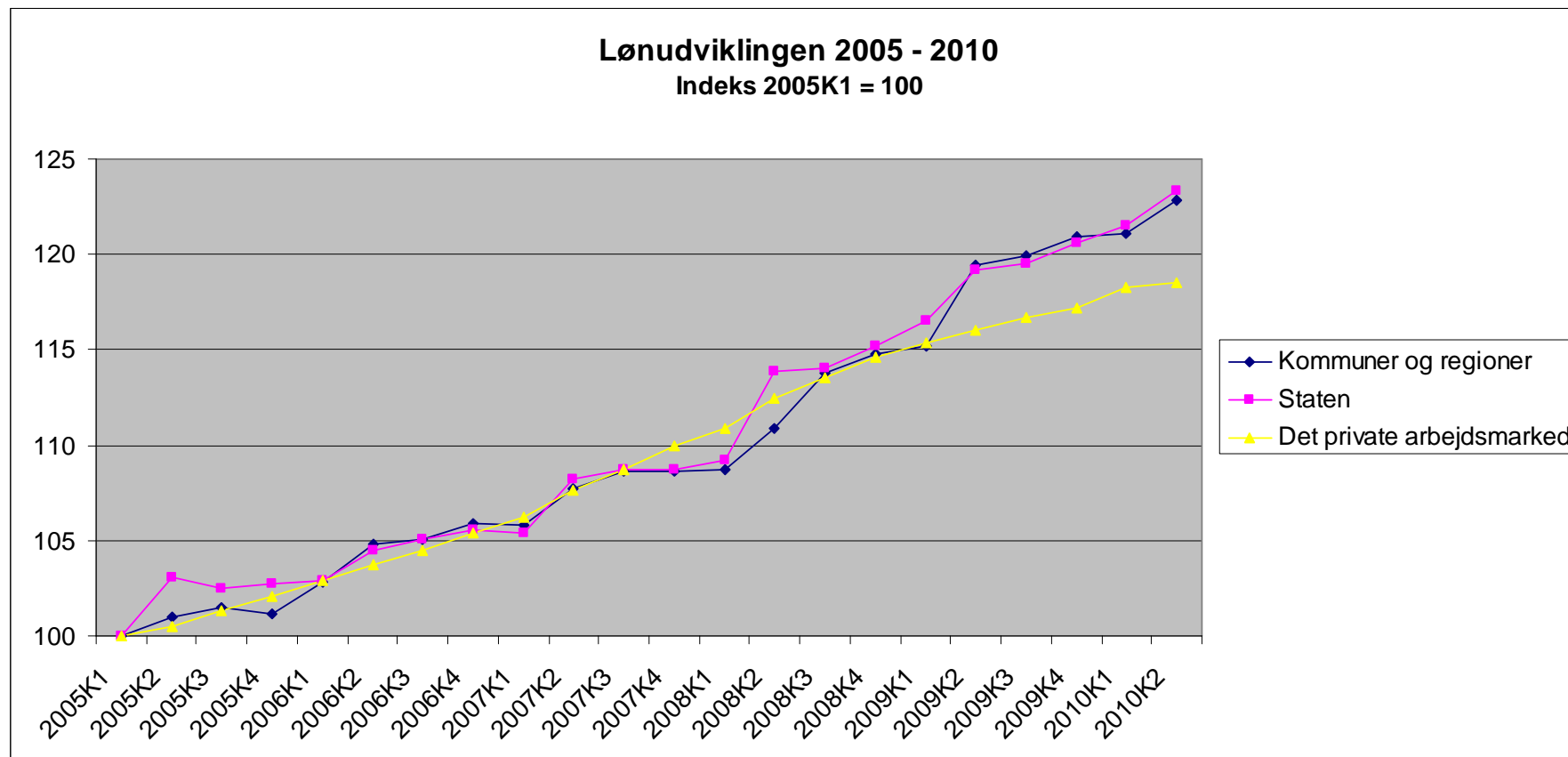
Reguleringsordningen som tema ved OK 2008 og 2011

Allerede ved OK 2008 diskuterede de kommunale og regionale parter muligheden for at have to separate reguleringsordninger på henholdsvis det kommunale og regionale område. Ved OK 2008 nedsatte KL, RLTN, KTO og Sundhedskartellet i fællesskab en arbejdsgruppe, som skulle undersøge konsekvenserne ved en sådan ændring nærmere. På baggrund heraf har man i optakten til OK 2011 fortsat snakket om, at regionerne og kommunerne fremover skal have separate

reguleringsordninger beregnet på egne datagrundlag for at tage højde for at de to sektorer er uens i størrelse og beskæftiger forskellige personalegrupper med forskellig gennemsnitsløn.

FAOS
17.11.10

Bilag

Kilde: Danmarks Statistik, Konjunkturstatistik, ILON